

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 7/2016

Esityslista

Aika 8.12.2016, klo 10.15–12.15

Paikka MMM, Hallituskatu 3, kokoushuone Apaja

Jakelu Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Kutsutut Jäsenet ja *(varajäsenet)*

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Varapuheenjohtaja Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry (etäyhteydellä)

(~~Tapio Toivola, Suomen Palveluskoiraliitto ry~~)

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto (etäyhteydellä)

(~~Toija Viita-aho~~)

Hevostoiminta

Katja Hautala, Suomen Hippos ry

(~~Ismo Kovanen, Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry~~)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Joonas Gustafsson

(~~Jarmo Tuutti, Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry~~)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Tarja Koistinen, Itä-Suomen yliopisto (etäyhteydellä)

(~~Anna Hjelm-Björkman, Helsingin yliopisto~~)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

(~~Elisa Aaltola~~)

Maa- ja metsätalousministeriö

Tiina Pullola

(~~Pirjo Tomperi~~)

Elintarviketurvallisuusvirasto

Taina Mikkonen (etäyhteydellä)

(~~Marjukka Anttila~~)

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

(~~Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto~~)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

(~~Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia~~)

Käytännön eläinlääkintätyö

Mari Vainionpää

(~~Anne Sjöholm~~)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Juha Strengell, Suomen Lemmikkiiliitto ry

(~~Harri Laakso, Suomen Lemmikkiiliitto ry~~)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

(~~Santeri Pienimäki~~)

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.17.
2. Kokouksen järjestäytyi. Paikalla oli 12 jäsentä sekä 1 varajäsen.
3. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
4. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että neuvottelukunnan toivotaan ottavan kantaa ulkomailta tuotavien luonnonvaraisten eläinten ottamiseen lemmikiksi. Lakiluonnos uudeksi eläinsuojelulainaksi tulee lausunnoille ensi vuoden alkupuolella. Puheenjohtaja kysyi, onko ministeriössä noteerattu neuvottelukunnan kannanottoja. Tiina Pullola vastasi, että kannanotoista on ollut lakivalmistelussa hyötyä. Erityisesti neuvottelukunnan kannanottoa eläinten lopettamismenetelmiin ja listaa olennaisista käyttäytymistarpeista on käytetty ministeriössä hyödyksi paljon.
5. Keskustelua rescue-eläimistä jatkettiin. Neuvottelukunta pohti matalan kynnyksen yhteistyön mahdollisuuksia rescue-eläintoiminnassa. Yhtenevän linjan tärkeyttä toiminnassa korostettiin, samoin kuin yhteistyötä Eviran kanssa. Eviran ohjeistuksen noudattamisen perään kyseltiin ja Evirasta todettiin, että yhdistysten välillä on eroja toiminnan laadussa. Yhteinen tilaisuus rescue-toimijoille ja koirien tuojille on Eviran suunnitelmissa ensi vuodelle.

Rescuekoirien käyttäytymisongelmia oli Rescueyhdistys Kulkureiden kyselyn mukaan noin puolella tuoduista koirista. Suomessa toimii 28 koiria tuovaa rescueyhdistystä, ja jos ns. hyvässä järjestössä ongelmia on todettu olevan näin suurella osalla koirista, keskustelua herätti, paljonko niitä mahtaa olla muiden järjestöjen tuomilla koirilla. Päätettiin, että neuvottelukunta tekee kannanoton, joka neuvoo kuluttajia tuomaan koiria vain luotettavien toimijoiden avulla ja olemaan varovaisia.

Toisaalta todettiin, että huomattava osa koirien käytösongelmista johtuu todellisuudessa koiran kivusta. Kun kipu on hoidettu, käyttäytyminen voi muuttua radikaalisti; tämä on havaittu erityisesti kivunhoitoon erikoistuneella klinikalla. Käyttäytymisen haasteita on tosin luvassa minkä tahansa koiran ottajalle – kodinvaihtaminen on koiralle aina stressitilanne. Eläinlääkärikunnassa käsitykset rescuekoirien ongelmallisuudesta vaihtelevat. Arkuus vieraita ihmisiä kohtaan on myös käyttäytymisongelma, joka ei välttämättä liity kipuun, ja ns. remmirähjäminen ja vieraiden koirien kanssa toimeen tuleminen voivat myös aiheuttaa ongelmia.

Eläintautien ennaltaehkäisyn kannalta rescuetoimintaa lähtömaassa pidetään hyvänä. Sydänmatojen esiintyvyys Suomeen tuoduilla rescuekoirilla testauksesta huolimatta oli yllättävää – testi kannattaisi tehdä vielä 1-6 kuukauden päästä Suomeen tuonnista, sillä alkuvaiheen loistartunta ei välttämättä näy testeissä heti. Todettiin, että käyttäytymisongelmista puhuttaessa on hyvä huomata, että rescuekoirien käyttäytymisongelmat on niiden taustasta johtuen mahdollisesti helpompi tuoda keskustelussa esiin kuin itse pennusta asti kasvatettujen koirien.

Neuvottelukunta totesi, että tietoisuutta eläintautien vaaroista rescueuonnoissa on tarpeen lisätä. Tarkkaa tietoa rescueuontien määrästä ei tällä hetkellä ollut saatavilla, mutta pääteltävissä on, että rekisteröimättömien koirien lukumäärä on ollut viime vuosina nousussa. Suomessa arvioidaan olevan noin 800 000 koiraa, ja kasvua arvioidaan tulevan rescuekoirista sekä rekisteröimättömien rotukoirien ”halpatuonnista” ulkomailta.

Kissojen rescueuonti on marginaalista, ja löytökissoja riittää Suomessa omastakin takaa. Myöskään eksoottisia eläimiä ei tuoda varsinaisena rescueuontina, vaikka laitonta maahantuontia esiintyy. Muidenkin eläinten huomioiminen neuvottelukunnan kannanotossa todettiin kuitenkin tarpeelliseksi.

Tuontia on esim. 1) järjestäytynyt rescuetuonti, 2) järjestäytymätön rescuetuonti, 3) laitton maahantuonti ja 4) laitton näyttelytuonti ulkomaisista näyttelyistä; neuvottelukunnan kannanotossa on syytä huomioida kaikenlainen tuonti. Kannanoton tarkoitus on lisätä tietoisuutta mm. siitä, ettei pelkkä leima koiran papereissa riitä, ellei sitä vastaavaa lääkitystä ole annettu.

6. Luonnonvaraisten eläinten ottaminen lemmikiksi. Eläinsuojelulainsäädännön tämänhetkinen tilanne luonnonvaraisten eläinten ottamisen osalta käytiin nopeasti läpi. Luonnonvaraisen nisäkkään tai linnun ottaminen lemmiksi Suomen luonnosta on kielletty; kalat ja matelijat sen sijaan ovat säädöksen ulkopuolella. Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja lajeja ei saa ottaa. Eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmä on keskustellut siitä, voisiko myös ulkomailta luonnosta otettujen eläinten tuonnin ja pitämisen kieltää. Pohdittiin, liittyykö Suomen ulkopuolelta luonnosta otettujen eläinten pitoon lemmikkinä ongelmia, ja miten niitä voisi ratkoa.

Suomen luontoon on ilmaantunut viimeisten kymmenen vuoden aikana useita uusia lajeja (esim. matelijoita ja sammakkoeläimiä), joista osa on ihmisen mukana tulleita vieraslajeja, osa mahdollisesti omin voimin Suomeen tulleita. Näitä kerätään lemmikeiksi luonnosta. Ulkomailta tuotavien luonnonvaraisten eläinten osalta todettiin, että eläinten pyynnissä, kuljetuksessa ja kaupassa on ongelmia: usein vain yksi kymmenestä luonnosta pyydetystä eläimestä selviytyy myyntiin asti.

Kyseessä on laajamittainen kaupallinen ilmiö; huomattava osa esimerkiksi eläinkaupoissa myytävistä kaloista on alun perin ulkomailta luonnosta pyydettyjä. Ilmiössä on myös luonnonsuojelullisia ongelmia, sillä kantojen uhanalaisuutta ei kaikin paikoin tunneta. SEEL on ottanut kantaa, että kaloja lukuun ottamatta luonnosta pyydettyjen eläinten ottaminen lemmikiksi olisi kiellettävä. SEY on samalla kannalla, myös kalojen osalta. Neuvottelukunnan mielestä kalat on huomioitava samantarvoisesti kuin muutkin eläinryhmät. Tietoisuus kalojen kyvystä tuntea kipua ja kärsimystä on viime aikoina kasvanut ja puoltaa sitä, että kalojen ottaminen luonnosta tulisi kieltää, eivätkä kaupalliset syyt ole hyväksyttävä peruste tehdä poikkeusta. Neuvottelukunnan eläinkauppioiden edustajien kantaa kysytään vielä erikseen (eivät paikalla tässä kokouksessa).

Neuvottelukunta päätti ottaa kantaa luonnonvaraisten eläinten lemmikiksi ottamista vastaan riippumatta siitä, mitä lajia eläin edustaa ja onko se otettu luonnosta Suomesta vai ulkomailta. Onkimatojen, rapumertojen ynnä muiden rajatapausten ongelmat tunnustettiin, mutta todettiin, että lemmikiksi ottaminen on käsitteellisesti eri asia. Päätettiin ottaa kantaa puhtaasti seura- ja harrastuseläimeksi ottamisen kannalta ja jättää eläinten muu käyttö kannanoton ulkopuolelle. Lainsäädäntöä uudistettaessa muukin käyttö ja erikoistapaukset sen sijaan on otettava huomioon. Eräs erikoistapaus on hedelmien ja kukkien mukana tahattomasti kulkeutuvat hyönteiset, sammakot ym., joita voitaisiin ottaa lemmikiksi sen sijaan, että ne lopetettaisiin kategorisesti. Toinen erikoistapaus on alun perin ulkomailta luonnosta otetut, mutta vuosikautia lemmikkinä pidetyt eläimet, joiden tuonti lemmikiksi Suomeen tulisi tällöin myös kiellettyksi.

Keskusteltiin myös kastematojen tarpeista ja pitämisestä purkissa, sekä jauhomatojen ja hyönteisten kasvattamisesta ja tuotantoeläinstatuksesta. Hyönteisten ja matojen valmistamista ruuaksi elävältä ihmeteltiin; teolliset kasvattajat Suomessa sen sijaan lopettavat eläimet kaasulla. Hyönteisten tarpeista ja kyvyistä ei vielä ole riittävästi tietoa, eikä niiden pito-olosuhteita ole sen vuoksi pohdittu riittävästi.

7. Seuraavat kokoukset sovitaan facebook-ryhmässä äänestyksellä ja ilmoitetaan myöhemmin. Kevätkaudella 2017 pidetään neljä kokousta.

8. Muut asiat: SEYn Kati Pulli palaa ensi vuonna neuvottelukuntaan Maria Lindqvistin tilalle. Maria pyysi neuvottelukuntaa toimimaan kissojen hyväksi: villikissapopulaatiot kasvavat, ja kissojen arvostus lemmikkinä on edelleen vähäistä. Kissojen leikkauttamiskampanjat olisivat tarpeen myös Suomessa. Neuvottelukunta voisi esim. järjestää seminaarin, jossa käsiteltäisiin näitä ongelmia,

niiden syitä ja ratkaisuja. Ministeriö selvittää mahdollisuuksia osallistua seminaarin rahoitukseen. Seminaari olisi mahdollista järjestää ensi keväänä tai alkukesästä.

Todettiin, että kissa-asiassa on Suomessa iso eläinsuojelullinen ongelma. Lainsäädännöllä voidaan tässä kuitenkin puuttua vain niihin kohtiin, joilla on kansan tuki puolellaan. Keskustelussa viitattiin myös suomalaiseen kissanpidon kulttuuriin, joka sisältää ajatuksen kissanpidon helppoudesta ja halpuudesta sekä merkintä- ja rekisteröintipakon mahdottomuudesta. Todettiin, että muutoksen aikaansaamiseksi on vaikutettava asenteisiin ja kulttuuriin, ja se voidaan katsoa neuvottelukunnan tehtäväksi.

Muina asioina otettiin esiin myös eläinlääkäritaksojen suuruus ja eläinlääkäriklirikoiden ketjuuntuminen. Hinnoittelu lienee nousujohteista, mutta hintojen vertailu on ongelmallista, eikä laskupaineita ole näköpiirissä. Sama ongelma on havaittu niin pieneläinten kuin hevosten hoidon osalta. Päätettiin keskustella asiasta seuraavassa kokouksessa. SEY toimittaa aiheeseen liittyvää aineistoa neuvottelukunnalle seuraavaan kokoukseen mennessä. SELL:n ohjeistus maksukyvyttömän asiakkaan kanssa toimimisesta selvitetään; tämän hetken tiedon mukaan ilmaista työtä ei edellytetä keneltäkään, mutta ensiavun antamista pidetään suotavana. Päätettiin pyytää seuraavaan kokoukseen SELL:n Päivi Lahti kertomaan liiton näkökulman aiheeseen. Myös vakuutusten ottamisen vaikutusta hinnanmuodostukseen pohdittiin.

Muina asioina mainittiin myös lemmikinomistajille, eläintenhoitajille, eläinkauppiaille ym. suunnattu kirja pienten ja eksoottisten seuraeläinten hoitotyöstä (Poskipusseja, suomuja ja siipisulkia; toim. Pilvi Lassila, julkaisija Opetushallitus).

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.14.

Helsingissä 8.12.2016

Mika Leppinen, puheenjohtaja

Tiina Kauppinen, sihteeri